

ANG

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Bayan

Edisyong Hiligaynon
Tomo XLIX No. 16
Agosto 21, 2018
www.philippinerevolution.info

EDITORIAL

Mapagsik nga saulugon ang ika-50 tuig sang Partido

Pagadumdumon sang Partido Komunista sang Pilipinas (PKP) ang ika-50 anibersaryo sang pagkatukod sini sa maabot nga Disyembre 26. Sa masunod nga binulan, ilunsar naton ang mapagsik kag malaparan nga kampanya para saulugon ang naangkon nga mga kadalag-an sang sahing mamumugon kag pumuluyong Pilipino sa lima ka dekada nga pagsulong sang mga rebolusyonaryong paghimakas sa ubay sang Partido.

Ginatawgan sang Partido ang tanan nga rebolusyonaryong pwersa, tanan nga pigos kag ginahimuslan nga magpasakup sa pagsaulog agud dugang nga palig-unon ang determinasyon nga isulong nga may kapagsik ang demokratikong rebolusyon sang banwa.

Tuytuyon naton ang nagligad nga 50 tuig nga rebolusyonaryong paghimakas, halin sa pagkabun-ag tubtub sa pagsulong, sa mga pag-atras kag liwat nga pag-abante, kag sa mga kadalagan, kapaslawan kag mas dalagku nga kadalagan. Sundan naton ang kasaysayan sang rebolusyonaryong paghimakas para sa pungsodnon kag pangkatilingban nga kahilwayan. Magkuha kita sang mga leksyon kag inspirasyon sa mga sakripisyo sang mga martir kag baganihan kag mga nauna nga henera-

syon sang mga proletaryo ng rebolusyonaryo.

Itib-ong naton ang mga kadalagan sa nagtaliwan nga 50 tuig nga rebolusyonaryong paghimakas. Dalagku nga kadalagan ang naagum sang pumuluyong Pilipino sa pagpasulong sang armado kag nagkalainlain nga porma sang paghimakas. Sa pagpamuno sang Partido, padayon ang pagbaskog sang Bagong Hukbong Bayan (BHB) kag malig-on nga ginasulong ang malawigan nga inaway banwa. Padayon nga nagatipon sang kusog ang BHB sa armadong paghimakas. Katuwang sang masang mangu-nguma, ginasulong sini sa bilog nga pungsod ang rebolusyong agraryo kag

"Bug-os kapagsik..." sundan sa pahina 2

Reyd sa Northern Samar, madinalag-on

MADINALAG-ON ANG REYD nga ginlunsar sang mga Pulang hangaway sang Bagong Hukbong Bayan (BHB) batuk sa Philippine National Police (PNP) Municipal Police Station sa banwa sang Lapinig sa Northern Samar sadtong Agosto 10, ala-1:44 sang kaaganhon. Sa inisyal nga report, nakakumpiska sang di magnubo sa siyam ka armas kag iban pang gamit ang mga Pulang hangaway. Duha ka tinawo sang pulis ang ginreport nga napilasan. Bangud sini, ginsuspinder sang PNP ang mga matag-as nga upisyal sa prubinsya, lakip ang hepe sang mga pulis sa Lapinig.

Samtang, lima ka magkasunod nga operasyong haras ang ginlunsar sang BHB-North Central Mindanao Region. Sa Misamis

"Reyd..." sundan sa pahina 3

"Bug-os kapagsik...", halin sa pahina 1

ginatukod ang organisadong kusog sang masa kag ila mga organo sang gahum pangpulitika. Sa bilog nga Pilipinas, ginatukod ang demokrati-kong guberno sang pumuluyo sa lebel sang baryo pataas.

Ginahugpong sang Partido ang malapad nga paghiliusa sang pu-muluyong Pilipino. Ginapamunuan sini ang National Democratic Front, ang pinakamalapad nga pinakakon-solidado nga bahin sang naghiliug-yong prente. Ginapahulag sini ang mga demokratiko kag patriyotikong sektor para magpasakup sa arma-dong paghimakas. Ara ini sa ubod sang taludtod sang malapad nga nagahiliugyong prente nga demok-ratiko kag anti-pasista. Sa duha ka kahigayunan, 1986 kag 2001, ara sa unahan ang Partido sa malapad nga pag-alsa sang banwa nga, katuwang sang iban pang mga pwera, nag-pukan sa reaksyunaryong rehimen nga ara sa gahum.

Ang Partido malapad kag mada-lum nga nakaugat sa masang ma-mumugon, mangunguma kag iban pang demokratikong sahi kag sektor sa bug-os nga pungsod. Ini ang ta-liba o abante nga gwardya sang hukbong bayan, sang organisasyong masa, sang nagahiliugyong prente

kag sang mga organo sang gahum pangpulitika. Ginlunsar sang Parti-do ang Ikaduha nga Kongreso sini sadtong 2016 nga nag-aprubar sa Konstitusyon kag Programa nga la-bing ginpamanggad sang halos lima ka dekada nga rebolusyonaryong inagihan kag mga kadalag-an. Gi-nagamit na subong ang mga doku-mento nga ini agud malapad nga magrekrut sang bag-o nga mga ka-tapu sang Partido.

Ang mga kadalag-an nga ini tungtungan para dalhon ang pung-sodnon-demokratikong rebolusyon sa mas mataas nga halintang sa maabot nga panahon. Matutom ang paghandum sang pumuluyong Pili-pino nga isulong ang rebolusyon sa atubang sang labi nga pagnaknak sang garuk nga sistema nga mala-kolonyal kag malapyudal. Palala nga palala ang ginahakmakan sini nga permanente nga krisis. Ang lubos nga pasista nga pagginahum sang rehimen US-Duterte kag sang gi-nakangil-aran nga mga reaksyu-naryong hubon amo ang katuwang sang labing paglala sang krisis sang nagaharing sistema.

Kon amo, dapat labi nga isulong ang makasahi kag demokratikong mga paghimakas sang masang ma-mumugon, mangunguma kag iban

pang pigos kag ginahimuslan nga sahi kag sektor. Dapat labing pala-paron kag pabaskugon ang nagahili-ugyong prente batuk sa pasista kag papet nga rehimeng Duterte. Pataa-son kag palaparon ang kamuklatan sang pumuluyong Pilipino kag iangot ang ila matag-adaw nga paghimakas sa kabilugan nga pungsodnon-de-mokratikong kahublagan.

Ilunsar ang matunog nga mga taktikal nga opensiba kadungan sang pagdumdum sa ika-50 tuig nga anibersaryo sang Partido. Bunalan ang mga kriminal nga pasistang yu-nit kag upisyal sang rehimen US-Duterte. Lubos nga paslawon ang desperado nga handum ni Duterte nga lutuson ang armadong rebolu-syon. Itib-ong ang armadong pag-himakas bilang pangunahon nga porma sang paghimakas kag pataa-son ang diwang mapang-away sang pumuluyo kag ang ila paglaum sa rebolusyonaryong paghimakas.

Ang padayon nga pagsulong sang rebolusyong Pilipino sa tanan nga patag ang pamatuod sang husto aplikasyon sang Partido sa uniber-sal nga teorya sang Marxismo-Le-ninismo-Maoismo sa kongkreto nga kahimtangan sang Pilipinas kag ang determinado nga pagkontra sa re-bisyunismo kag oportunismo kag nagkalainlain nga porma sang su-hetibismo. Ang teorya kag praktika sang rebolusyong Pilipino walay unat nga ginapauswag.

Ang selebrasyon sa ika-50 ani-bersaryo sang Partido sa maabot nga binulan bulawanon nga kahi-gayunan para gamiton ang Marxismo-Leninismo-Maoismo pa-ra sumahon ang inagihan sa tanan nga andana kag patag sang pagre-bolusyon. Magrebyu sa Una kag Ikaduha nga Kahublagan Panad-long kag gamiton nga ubay ang mga leksyon kag prinsipyo agud pangibabawan ang mga kahinaan kag bungkagon ang mga sablag sa pagsulong sang rebolusyon.

Okasyon man ini para labi nga padalumon ang paghakos sa naga-lala nga kahimtangan malakolonyal kag malapyudal sang Pilipinas sa atubang sang nagapaggrabe nga krisis, nagadugay nga depresyon kag nagatalum nga mga kontradik-syon sang pangkalibutanon nga sis-temang kapitalista. Isaysay ang nagapadayon nga pagginahum kag pagpasilabot sang imperyalismong

 <p>Tomo XLIX No. 16 Agosto 21, 2018</p> <p>Ang <i>Ang Bayan</i> ay inilalabas sa wikang Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray at Ingles.</p> <p>Tumatanggap ang <i>Ang Bayan</i> ng mga kontribusyon sa anyo ng mga artikulo at balita. Hinihikayat din ang mga mambabasa na magpaabot ng mga puna at rekomendasyon sa ikauunlad ng ating pahayagan.</p> <p> instagram.com/sine.proletaryo</p> <p> @prwc_info</p> <p> fb.com/groups/cppinformationbureau</p> <p> cppinformationbureau@gmail.com</p>	<h2 style="text-decoration: underline;">Kaundan</h2> <p>Editorial: Mapagsik nga saulugon ang ika-50 anibersaryo sang Partido 1</p> <p>Reyd sg BHB sa Northern Samar 1</p> <p>Pagpanday sg Partido sa Charlie 3</p> <p>Mga martir sa Panay, ginpasidunggan 5</p> <p>Mga mangunguma, ginpatay sg AFP 6</p> <p>Pagtukod sg mga detatsment 7</p> <p>Pagtilipon sg tumanduk sa Ilocos 8</p> <p>Protesta batuk sa <i>crackdown</i> 8</p> <p style="text-align: center;">Ang <i>Ang Bayan</i> ay inilalathala dalawang beses bawat buwan ng Komite Sentral ng Partido Komunista ng Pilipinas</p>
---	--

US sa ekonomya, pulitika, militar kag kultura sang Pilipinas kag pagkontrol sini sa neokolonyal nga estado.

Ihayag ang nagagrabre nga porma sang pagpanghimulos, pagpamigos kag pagpaantus sa masa sang mga nagaharing sahi. Gamiton ini nga basehan agud labing pauswagon ang mga taktika sa pagpukaw, pag-organisa kag pagpahulag sa malapad nga masa. Patuhawon ang malapad nga kahublagan para sa pangkatilingban nga pagpanayasad para ibuyagyag ang aktwal nga kahimtangan sang ekonomya sa kabilugan nga sitwasyon sang masa. Hangkaton kag pahulagon ang mga intelektwal nga gision ang ilusyon sang "pag-uswag" kag hibal-on ang kongkreto nga kahimtangan sang masang Pilipino.

Sa maabot nga binulan sang pagdumdum sa ika-50 anibersaryo sang Partido, kilalohon kag ipresentar ang mga baganihan kag martir sang rebolusyong Pilipino. Himuon sila nga inspirasyon kag huwaran sang walay pagduha-duha nga pag-alagad sa masa kag komunista nga kaisog kag optimismo.

Pahulagon ang pinakadaku nga numero sang mga mamalaybay, pintor, dibuhista, kompositor, manugkanta kag iban pa nga artista agud magbun-ag sang pinakadamu nga posibleng numero sang rebolusyong obra nga taliambong. Patampukon sa mga ini ang 50 tuig nga kabaganihan sang pumuluyong Pilipino sa walay untat nga rebolusyong pagbato nila sa imperyalismo, pyudalismo kag burukrata kapitalismo. Itib-ong ang arte kag literatura nga para sa banwa kag ipresentar ini sa karsadahon kag mga komunidad, sa internet kag mga entablado.

Ideklarar sa bilog nga kalibutan ang pagselebrar sa ika-50 tuig sang Partido. Palaptahan ang bulawanon nga silak sang rebolusyong Pilipino sa bilog nga kalibutan. Mag-amot sa paghatag kasanag sa dalan padulong sa panibag-o nga demokratiko kag sosyalistang rebolusyon sang sahing mamumugon kag masang anakbalhas sa bilog nga kalibutan. AB

Ang pagpanday sang Partido sa Karlo

Bilang kontribusyon sa pagdumdum sa nagahilapit nga ika-50 anibersaryo sang Partido, ginaumpisahan sang Ang Bayan (AB) sa isyu nga ini ang serye sang mga artikulo bahin sa mga tampok nga inagihan sa pagtukod sang sanga sang Partido sa nagakalainlain nga pagtag sang rebolusyong hilikuton. Nagapanawagan ang editoryal istap sang AB sa tanan nga mag-amot sa serye nga ini paagi sa pagsumiter sang inyo tampok nga mga istorya.

Duha ka pulo'g siyam nga Pulang kumander kag hangaway ang nakatapos sang Intermedyang Kurso sang Partido (IKP) sining ulihi nga semana sang Agosto. Kabahin sila sang Karlo, isa sa mga kumpanya sang Bagong Hukbong Bayan (BHB) nga nagahulag sa kabukiran sang Mindanao.

Suno kay Ka Rara, ang sekretaryo sang sanga sang Partido sa sulod sang Karlo, kabahin ang ginlunsar nga IKP sa pagkonsolida sa mga pwersa kag pagpalig-on sa sanga sang Partido sa sulod sang kumpanya. Sa idalum sang layi militar sang rehimeng Duterte, nagsingki ang atake sang Armed Forces of the Philippines (AFP) sa mga baryo kag mga komunidad nga

ginahulagan sang Karlo.

Sa tunga sang mga inaway nga ginalunsar agud depensahan ang mga baryo kag magtigayon sang mga taktikal nga opensiba, kinahanglan ang amo nga tipo sang mga pagtuon para mapalab-as kag mapataas pa ang kamuklatan pangpulitika sang mga kaupod.

Ang mga pormal nga pagtuon pareho sang IKP kabahin sang maid-

"Karlo..." sundan sa pahina 4

"Reyd..." halin sa pahina 1

Oriental, ginharas sang BHB-Misamis Oriental ang nagaoperasyon nga yunit sang 58th IB sa Pulo, Bantaawan sadtong Agosto 9. Isa ang patay sa mga suldado.

Sa Bukidnon, Agosto 8, alas-12 sang udto, ginpalukpan sang BHB ang nagaoperasyon nga yunit sang 1st Special Forces Battalion sa Barangay Bontongon, Impasug-ong. Duha ang napilasan sa mga suldado. Masunod nga adlaw, ginharas sang BHB ang *howitzer crew* sa

Barangay Bolunay sa pareho nga banwa. Isa ang patay sa mga suldado.

Sa Manolo Fortich sa pareho nga prubinsya, ginpalukpan sang BHB ang detatsment sang CAFGU sa Guilang-guilang sadtong Agosto 12, alas 9:20 sang gab-i. Sadtong Agosto 17, alas-10:36 sang gab-i, ginpalukpan sang BHB ang *command post* sang 2nd Special Company sa Dalwangan, Malaybalay City. AB

id nga programa sang sanga para sa Karlo. Sa maabot nga binulan, katu-yuan nanday Ka Rara nga labi pa nga mapadamu ang numero sang tinawo sang kumpanya kag pataason ang ikasarang sini sa paglunsar sang mga taktikal nga opensiba.

Agud malab-ot ini, kinahanglan ang adlaw-adlaw nga pagtukod sa Partido agud magserbi nga direktor sa sulod sang hukbong bayan. Nahibal-an nanday Ka Rara nga ang pagpabaskog sang Partido sa sulod sang Karlo ang yabi nga angut agud mapataas ang ikasarang kag determinasyon sang BHB nga abagahon ang mga mabug-at nga katungdanan sa pagpakig-away.

Nakabase sa matag-adlaw nga plano sang sanga ang ginahimo nga kumprehensibong plano para sa anum ka bulan, nga gintunga-tunga sa bu-lanan nga taktikal nga plano. Gina-pangunahan sang komiteng tagapa-tuman (KT) sang sanga ang paghimo sang plano nga ini. Ginatasa ang mga hilikuton sang sanga sa Karlo sa ideolohiya, pulitika kag organisasyon, kag nagaplastar sang panibag-o nga plano. "Pinakamahaba ang oras nga ginatigana namon sa topiko sang pulitika," pagpaambit ni Ka Rara. "Halin sa hilikuton militar, hilikuton masa, produksyon, medikal, tubtub sa pag-amlig sa kapalibutan." Dugang diri, mapagsik man ang hilikuton sa ideo-lohiya. Suno pa kay Ka Rara, maluwas sa mga pormal nga edukasyon, gusto gid sang mga kaupod ang mga gin-balhag nga balasahon sa Pungsodnon Demokratikong Eskwelahan kag inagihan sang Byetnam.

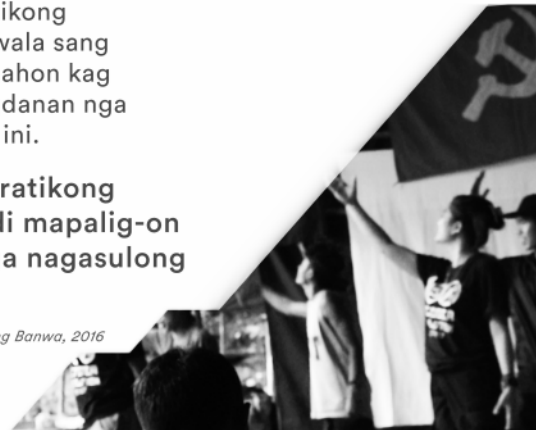
Tanan nga importante nga res-ponsibilidad sang kumpanya sang Karlo ginayatan sang mga katapu sang KT. Sila ang pinakaabante nga mga elemento sang Partido kag ginabilang nga mga modelo sang disiplina kag pagpatuman sang programa sang Partido. Sa Karlo, masobra 15 ang ara sa KT nga nakalubog sa mga platu-kag iskward kag nagaserbi nga mga Pulang kumander, upisyal sa pulitika, lohistika, medikal, paniktik kag iban pa. "Magarekomendar pa kami sang mga maayo nga kaupod agud ipasulod sa KT," paathag ni Ka Rara, "para bastante ang numero sang mga kadre nga mag-asikaso sa mga hilikuton kag sa masang katapuan sang Partido."

Sa sulod sang BHB, ginabug-os ang sanga sang Partido sa sulod

“Indi matukod ang demokratikong gubyerno sang banwa kon wala sang hukbong bayan nga pangunahon kag pinaka-esensyal nga katungdanan nga pangapinan kag palig-unon ini.

Una sa tanan, ang demokratikong gubyerno sang banwa indi mapalig-on kon indi madinalag-on nga nagasulong ang hukbong bayan.”

Programa para sa Demokratikong Rebolusyon sang Banwa, 2016

sang mga kumpanya. Sa Karlo, madasig nga mapatuman ang mga plano sang sanga bangud sa kinaiya sini nga halos adlaw-adlaw nagatipon ang mga platur. Nagasugod kag nagatapos ang mga adlaw nga aktibo nga nagatungod sang mga gamay kag daku nga katungdanan ang mga katapu sang Partido bilang mga Pulang kumander kag hangaway. Sa pagbugtaw sa masunod nga adlaw, magapaambit na ang mga giya pangpulitika sang mensahe nga igapasa sa kada elemento. "Pwede nga mga rebolusyonaryong sipi, o kon kis-a naman, pangmilitar nga mensahe, halimbawa pagpamilyarisa sa alpabeto militar."

Kasunod sini, nagahanda man sang topiko nga pagatalakayon sang mga iskward samtang nagakonsultahanay ang yunit kumander, ang pamunuan militar sang yunit. Pagbalik sang mga kumander para sa matag-adlaw nga *briefing*, lakip sa ginahilera ang pangunahon nga hilikuton base sa natalana nga adlaw. "Ginaumpisahan na namon ang resolusyon nga maghatag sang adlaw sa kada pangunahon nga hilikuton," siling ni Ka Rara. Halimbawa sini, ang mga Lunes ginatigana sa hilikuton sa literasiya-numerasiya, ang mga Sabado amo ang para sa hilikuton militar kag iban pa. "Sa amo nga pag-iskedyul namon ginasulod ang mga hilikuton, para sa kada semana, wala sang malaktawan," dugang pa niya.

Pag-abot sang hapon, magakonsultahanay ang seksyon pangpulitika agud tasahon ang dalagan sang mga hilikuton. Ang pagtasar halin sa nauna kag regular nga mga pagtasar sang mga grupo sang Partido asa iskward kag platur.

Kada grupo sang Partido sa iskward nagatasa kada semana, kag

kada duha ka semana naman ang grupo sang Partido sa platur. Matapos ang ikaduha nga pagtasa sang grupo sang Partido sa mga platur, pagasumahon ini sang sanga sang Karlo para sa subong nga bulan. Base diri pauswagon ang programa.

Bangud pangunahon nga pangaway nga yunit, ginasiguro sang sanga sa Karlo nga permi ang mataas nga diwa kag ikasarang magaway sang kada upisyal kag hangaway. Paano ini ginasiguro? "Base sa plano sang sanga, ginahatag sa yunit kumander ang paghatag sang paghanas sa pulitiko-militar, *crash course* antes ang mga ini," siling ni Ka Rara.

Dugang pa, nagtigana ang kumander sang indi magnubo sa 30 minutos kada adlaw para sa ehersisyo militar. Kada ikaduha ka adlaw nagakamustahanay ang mga tim agud tasahon ang mapang-away nga dwa sang kada hangaway. Kada ikatlong adlaw naman may sawayan kag pagsaway-sa-kaugalingon.

Kabahin man sa pagpanday sa Karlo ang maid-id nga pagsubaybay sa mga kaupod kon epektibo sila nga nakatungod sa ginhatag nga mga hilikuton. Ang ginahimo nanday Ka Rara, "kon nakita sang sanga nga daw indi interesado ang kaupod sa ginhatag nga katungdanan, gilayon namon siya ginahatagan sang bag-o nga hilikuton. Ginakonsulta kon ano ang gusto niya nga tungdan, kag diri namon siya ginapabwelo." Ginaganyat sang mga upiyal sa Partido nga magbukas sang iya balatyagon sa kaupod agud sa sini, "pag-abot sang trabaho, wala na sang mga bagahe."

Maid-id man ang pagpanday sa mga makit-an sang potensyal. Halimbawa ni Ka Rara, bisan may subong nga nakatalana nga iskward li-

der, ginapa-floating anay siya samtang may ginahanas nga kabulos nga kumander. "Relyebo gid ang mga tawo para makabwelo."

"Kadam-an mga katapu na sang Partido," siling ni Ka Rara. "Ang nabiin nga pila ka hangaway bag-o pa lang marekluta, ginapasakup sa mga hilikuton kon sa diin sila nakit-an sang potensyal. Gilayon sila nga ginapauyat sang hilikuton pagkaligad magsumpa bilang katapu." Masami, kada katapu sang Partido sa iskwad may ginauyatan nga tahas o katungdanan, pareho sang pagka-upisyal sa suplay, medik, tim lider kag iban pa. Sa sulod sang anum ka bulan tubtub isa ka tuig, madasig nga mapatuhaw sang sanga ang bag-o nga mga katapu sang Partido nga magaabaga sang responsibilidad kag magpatuman sang programa sang sanga.

Nasaksihan ni Ka Rara ang nagtaliwan nga apat ka tuig sang Karlo. Sang gindeploy siya sa kumpanya, panahon sini sang pagbawi halin sa mga kapaslawan. Halin sa isa ka platon, gindugangan sila kag nagpasampa tubtub nga liwat nga nagdaku. Pagkalipas sang tinuig, masiling nga bata pa ang komposisyon sang sanga sa Karlo. Ang pinakatigulang nga myembro, 36 tuig pa lang ang edad. Pero nagapati si Ka Rara sa mga malab-ot sang kumpanya. Nagapati siya nga masaranggan nga atubangon sang mga kaupod ang mga sakripisyo. Isa ka pribilehiyo para sa sanga nga subong pa lang, nakatuon kag nakahanas na, bangud sa pagdaku sang Karlo, kadungan sini ang mga mabug-at nga responsibilidad.

Sa kon ano nga tipo sang komite ang iya ginalantaw, signipikante ang ginabuhian nga mga tinaga ni Ka Rara: "Himsog na kinabuhi sa Partido. Mapagsik ang kabuhi-Partido sa sulod sang Karlo, para makita kon ano pa ang kinahanglan para malab-ot ang mga gusto matuman. Bilang pangpulitika nga direktor sang kumpanya, dapat siya ang pinakasolido, pinakaalerto sa paglantaw sa mga problema para gilayon man mahatagan solusyon. Kon dili himsog ang Partido, wala ang tanan."

AB

Mga martir sang PKP-Panay, ginpasidunggan

Ginpasidunggan sang National Democratic Front (NDF)-Panay kag sang bilog nga rebolusyonaryong hublag ang pito ka myembro sang komite sa propaganda kag edukasyon sang Partido Komunista sang Pilipinas (PKP) sa isla sang Panay.

Ang pito ka kaupod brutal nga ginmasaker sang gintingub nga pwersa sang militar kag pulis sadtong tungang gab-i sang Agosto 15 sa Barangay Atabay, San Jose, Antique.

Sanday Felix Salditos (Ka Dudi), Eldie Labinghisa (Ka Ipo), Peter Mecenas (Ka Elton), Karen Ceralvo (Ka Liway), Liezl Bandiola (Ka Mayang), Jason Talibo (Ka Bebe) kag Jason Sanchez makabig sa mga pinakamaayo nga anak sang banwa. Ginhalad nila ang pinakamabunga kag produktibong mga tuig sa pag-alagad sa pumuluyo kag pagpasulong sang rebolusyonaryong kahublagan sa Panay.

Ang apat sa pitong martir mga kadre sa propaganda kag kultura. Nagserbi sa rebolusyon si Salditos sa sulod sang 40 tuig bilang mamalaybay, dibuhista kag pintor. Kilala siya sa ngalan sa pagsulat nga si Mayamor, kag sining ulihi bilang Maya Daniel sa *social media*. Nagatungod siya bilang editor sang pangmasang pahayagan sang Panay, ang *Daba-daba*, kag dibuhista sang komiks sini nga Caduy. Ginagamit sang bilog nga kahublagan ang iya mga obra sa mga pagtuon kag propganda. Mayor siya nga kontribyutor sang Ulos kag PRWC.

Si Labinghisa isa man ka biswal nga artista kag mamalaybay samtang sanday Bandiola kag Ceralvo pulupanahon nagasulat sang binalaybay samtang nagatungod bilang mga instruktur sang pormal nga pagtuon sang Partido sa rehiyon.

Sa isa ka pahayag sadtong Agosto 15, mabaskog nga ginkundenar ni Ka Concha Araneta, tagapamaba sang NDF-Panay, ang brutal nga pagmasaker sang gintingub nga pwersa sang 301st IBde, 61st IB kag pulisya sa pito ka kaupod.

Gin-atake sang indi magnubo sa 100 armadong tropa sang estado ang ginhamtangan nila nga balay kag ginpatay sila samtang nagakatulog. Sa Barangay Atabay sadto ang mga kaupod para magtigayon

sang pagpanalawsaw kag imbestigasyon sa kahimtangan sang pumuluyo sa Antique, ang pinakaimol nga prubinsya sang Panay.

Ginpanginwala ni Ka Concha ang ginlubid nga mga kabutigan sang AFP kag PNP para tabunan ang ila mga krimen. Masaker, indi engkwentro, ang natabo. Indi armado kag indi pwede mabilang nga mga kombatant ang pito. Siling ni Ka Concha, indi matuod nga una nga nagpalupok ang mga kaupod. Ang solo nga nagpalupok amo ang mga mersenaryong tropa, nga nag-untat lamang sa pagpaulan sang bala sang pat-ud na nila nga patay ang tanan nga ara sa sulod sang balay.

Daku man nga katuntuhan ang ginpakita nga armas nga gingamit kuno sang mga kaupod agud magbato. Tuman kaathag nga gintanum nga ebidensya ang ginasing sang pulis nga granada, .38 kalibreng pistola kag isa ka M203 granada (wala sang riple) nga indi mapatihan bisan sang midya sa kabutigan nga nagbato ang mga kaupod sa sulod sang 30 minutos gamit ang mga ini. Nagpalusot pa ang PNP nga magaserbi lang sila sang mandamyento de aresto sa duha nga ginpatay.

Siling ni Ka Concha, mabudlay batunon nga sa isa ka pisok, nadulaan ang rebolusyonaryong kahublagan sang mga kaupod nga puno sang abilidad, talento, kaalam kag kapagsik. "Ginhatagan nila sang kabuhi, kag amo man, sang musika, kapagsik kag kolor ang rebolusyonaryong propaganda kag kultura para sa ginapigos nga pumuluyo, para sa tunay nga kahilwayan, hustisya kag kalinungan," hambal ni Ka Concha.

"Indi nga magtapos sa aton mga luha ang aton nga paglalaw," suno pa kay Ka. Concha. "Gusto sang aton mga rebolusyonaryong martir nga itransorma ang aton kasubo sa kaisog kag pataason ang aton mga kuom nga kamot kag lubos kabaskog nga isinggit nga isulong ang rebolusyon!" dugang pa niya.

AB

Mga mangunguma, ginpatay sa mga operasyong kombat sang AFP

Duha ka mangunguma ang patay kag isa ang pilason sang pataratas nga gin-istraping sang 23rd IB kag CAFGU ang ila ginapahuwayan nga payag sadtong Agosto 5, alas-5 sang aga, sa Purok 4, Barangay Oro, Esperanza, Agusan del Sur. Napatay sanday Juan Precioso kag Kent Montilla kag napilasan si Robert Tambilisan samtang nakaluwas sa pagpamaril sanday Joseph Tambilisan kag Tata Merano. Ang lima lunsay mga mangunguma nga ara sa lugar para maghawan sang ulumhan.

Sang adlaw nga ina, temprano nga nagpanaog sang payag sanday Precioso kag Joseph Tambilisan agud magpreparar sa pangatlong adlaw sang paghawan. Wala pa sila makapalayo sa payag sang hinali na lang sila nga ginpaualan sang bala. Gilayon nga napatay si Precioso samtang nakadalagan si Tambilisan. Si Kent Montilla, nga sadto ara sa sulod sang payag, naigo sa ulo samtang nagalikaw sa mga lupok.

Ginkilala ang mga kriminal nga mga elemento sang CAFGU, upod ang duha ka suldado sang 23rd IB nga nakabase sa mga detatsment sang CAFGU-CAA sa mga barangay sang Tandang Sora kag Guadalupe, lunsay sa Esperanza. Agud tabunan ang ila krimen, gindeklarar sang AFP nga mga myembro sang BHB ang mga mangunguma, nga kuno nakiglukpanay sa ila. Ginhimutig ini sang mga residente sang Barangay Oro kag mga paryente sang mga biktima.

Sa Bukidnon, isa ka mangunguma ang ginpatay kag isa ang napilasan sang luthangon sila sang mga elemento sang 403rd IBde sa Sityo Camaca, Barangay Bontogon, Impasug-ong sadtong Agosto 8 mga alas-9 sa aga. Napatay si Anyong Minio kag pilason ang iya utod, pareho nga residente sang nasambit nga baryo. Nagahimo sadto sang "nakapokus" nga operasyong kombat ang mga suldado batuk kuno sa mga yunit sang BHB sa lugar. Pareho sa iban nga insidente, ginpaggwa sang AFP ng mga Pulang hangaway ang ginpatay nila nga sibilyan.

Madason nga adlaw, tatlo ka beses nga ginbomba kag inistraping sang mga helikopter sang AFP ang mga ulumhan sa naibabaw sang baryo. Nagtuga ini sang kakulba sa mga residente kag nagtulod sa indi mag-nubo sa 40 indibidwal nga magbakwit pakadto sa sentro sang Impasug-

ong. Gindumilian man ang mga residente sa mga kaingod nga baryo nga maggwa sa ila mga komunidad para magbakal sang pagkaon ukon magkadto sa ila mga ulumhan.

Sa Masbate, sige-sige ang pag-sabwag sang teror sang militar sa Barangay Talisay, San Fernando. Sadtong Agosto 11, ilegal nga ginsulod kag ginhalughog sang mga suldado halin sa 2nd IB kag 19th MICO ang indi magnubo sa siyam ka balay sang mga sibilyan. Ginpanguha sang mga suldado ang personal nga gamit sang mga residente sini, lakip ang kwarta, selpon, telebisyon kag pati pahumot. Magluwas sa pagpangawat, ginpangsampal kag ginbakol man ang mga biktima nga sanday Sally Bana, Ramon Bartolay kag mag-asawa nga Paeng kag Jeneve Bartolay. Ang hitabo pangatlo nga insidente na sang pagpang-abuso kag pagpangawat sang mga suldado sa lugar.

Sa Mountain Province, padayon nga ginakampuhan sang mga elemento sang 81st IB ang Sityo Dacdanac, Barangay Tamboan, Besao makaligad nga ambuson sang BHB-Mountain Province ang ila tropa sadtong Hulyo 14-15. Ginhimo nga base sang mga suldado ang pila ka balay sang mga residente, lakip ang mga balay nanday Carol Bagyan, tgapangapin sang tawhanong kinamatarung kag myembro sang Cordillera People's Alliance, kag Rhoda Dalang, puno sang Center for Development Program in the Cordillera. Gin-obligar sang mga suldado nga permi magpahibalo ang mga residente agud maggwa sang baryo kag istriktuhan ang ila mga hulag. Bangud diri, apektado ang pagtrabaho sa ila ulumhan. Nagresulta ini sa pagkaatrasar sang ila pag-ani, kag bangud sini, pati ang ila madaso nga pagtanom.

Sa Davao Oriental, pwersahan nga ginpabakwit sang 67th IB ang may 200 Lumad kag mangunguma sa Barangay Tomoang, Tarragona makaligad ang serye sang mga taktikal nga opensiba nga ginlunsar sang BHB sa lugar sadtong Hulyo 27. Nagimponer man sang blokeyo sa pagkaon ang mgs suldado agud pungan ang pagbakal sang pagkaon sang mga mangunguma.

Pagpang-aresto kag pagpang-ipit

Sa Sorsogon, iligal nga gin-aresto sang 31st IB si Amadeo Grayda, isa ka sibilyan, kag ginpaggwa nga aktibo nga myembro sang BHB-Sorsogon sining Agosto. Si Grayda, residente sang Barangay Catanusan, Juban, sadto pa nga 2009 ginpahalin sa BHB. Siling sang BHB-Sorsogon, ang iligal nga pag-aresto sang mga sibilyan pareho ni Grayda kabahin sang paglab-ot sang militar sa ila target nga lutuson ang BHB sa sulod sang tuig. Palatiman-an ini lang sang ila desperasyon.

Sadtong Agosto 11, ilegal nga gin-aresto kag ginpasakaan sang himuhimo nga kaso ang mag-asawa nga Rowena kag Oliver Rosales, lunsay daan nga organisador sang COURAGE. Gin-aresto sila samtang nagabyahe sa Barangay Wawa, Balagtas, Bulacan. Sadtong 2015, ginhatagan sang Korte Suprema ang mag-asawa sang *writ of amparo* (proteksyon kontra sa sarbeylans kag pagpang-ipit halin sa AFP), upod sang iban pa nga katapu sang COURAGE.

Sadtong tungang gab-i sang Agosto 8, gin-abangan sang Bureau of Immigration kag wala ginpasulod sa pungsod si Prof. Gill Boeringer, isa ka Australyano nga propesor, sa kabangdanan nga nagtambong kuno siya sa mga rali kontra sa APEC sadtong 2015. Pilit siya nga ginpabalik sa Australia sadtong Agosto 14, makaligad sang isa ka semana nga pagtener sa sulod sang erport. Myembro si Prof. Boeringer sang International League of Peoples' Struggle (ILPS) kag aktibo nga nagasuporta sa mga paghimakas sang masang anakbalhas sa nagkalainlain

nga bahin sang kalibutan. Lakip siya sa listahan sang mga myembro sang ILPS, lunsay dumuluong kag Pilipino, nga indi makasulod sa pungsod. Direkta ini nga paglapas sa kinamatarung sang mga indibidwal kag pumuluyo nga magpasakup sa anuman nga mga paghulag para sa pagpasulong sang basehan nga mga tawhanong kinamatarung kag pundamental nga kahilwayan.

Kontra-opensiba sa ligal

Madinalag-on nga napabasura sang mga abugado sang apat ka aktibista ang paglakip sa ila sa listahan sang mga "terorista" nga ginpaggwa sang rehimeng Duterte sadtong Disyembre 2017. Ginpirmahan sang Manila Regional Trial Court sadtong Hulyo 27 ang isa ka resolusyon nga nagasaad nga indi pwede nga pasabton sanday Bayan Muna Rep. Satur Ocampo, Rafael Baylosis, Victoria Lucia Tauli-Corpus kag Jose Mencio Molintas sa kaso sang pagdeklarar sa Partido Komunista sang Pilipinas kag BHB bilang mga "terorista nga organisasyon." Ini bangud natuhoy ang nasambit nga deklarasyon sa "organisasyon, asosasyon o grupo sang mga indibidwal" kag indi sa partikular nga mga indibidwal. Ang apat kabahin sa 600 indibidwal nga ginapadeklarar sang Department of Justice bilang mga terorista sa isa ka kaso nga ginpasaka sadtong Pebrero.

Sadtong Agosto 8, ginbasura man sang korte sa Nueva Ecija ang himuhimo nga kaso sang pagpatay batuk sa apat nga anay kongresista sang bloke nga Makabayan. Ginpakanselar man sini ang mandamyento de aresto batuk kanday Satur Ocampo, Teddy Casino, Liza Maza kag Rafael Mariano. Ini pagkatapos magplastar sang P2 milyon nga premyo ang alipures sang rehimeng Duterte para itudlo ang nahamtangan sang apat antes ang adlaw sang pagbista.

Suno sa Karapatan, nagalab-ot sa 700 ang iligal nga gin-aresto sang rehimeng US-Duterte. May 129 nga aktibista kag tagapangapin sang tawhanong kinamatarung ang iligal nga gin-aresto kag ginpasakaan sang mga kaso s halin nga gintukod ang Inter-Agency Committee on Legal action (IACLA) sadtong Oktubre 2017. Ang IACLA amo ang ahensya nga ginakomposar sang mga upisyal sang militar kag pulis.

Mga detatsment sang AFP, ginatukod sa NEMR

Sa idalum sang rehimeng US-Duterte, labi nga ginapadamu sang Armed Forces of the Philippines (AFP) ang mga ginatukod sini nga mga detatsment sang militar sa Mindanao. Partikular sa rehiyon sang Northeast Mindanao, indi magnubo sa 100 ang mga detatsment sang AFP. Pila sa mga ini pila ka dekada nga nakatukod na pareho sa Padiay, Sibagat sa Agusan del Sur; Bolhoon, San Miguel sa Surigao del Sur kag Marga, Tubod sa Surigao del Norte. Sa subong, madasig nga ginadugangan ang mga ini.

Yabi nga bahin sang Oplan Kapayapaan kag layi militar ang paglatag sang mga detatsment nga ini sa sulod ukon palibot sang mga sibilyan nga komunidad. Ginagamit ang mga ini para tiktikan, pahugon kag ipiton ang mga sibilyan sa magkaingod nga baryo kag magsabwag sang kakugmat sa mga komunidad.

Ang mga detatsment nga ini nagaserbi nga gwardya sang nagaluntad na nga mga imperyalistang negosyo kag sa mga lugar nga gusto nila sakupon. Instrumento ang mga ini para depensahan ang mga duta kag iban pang propyedad sang mga dumuluong nga korporasyon, amo man sang mga lokal nga agalon nga mayduta samtang ginapigos ang mga kinamatarung kag pangabuhian sang malapad nga masang mangunguma kag tumandok sa kaumhan.

Sa sulod sang malawig nga panahon, nagserbi ang mga ini bilang mga sentro sang mga buhat anti-sosyal, pareho sang iligal nga droga, pagpangawat, pagpangidnap kag iban pang krimen.

Lapnagon ang mga de-

tatsment nga ini sa pagpangilkil sa magagmay nga minero, manugtroso kag iban pang gamay nga negosyo, kahimbon ang mga grupo paramilitar. Sa NEMR, kahimbon nila ang pinakamalaut nga paramilitar pareho sang grupo nanday Hasmen Acebedo, Marcos Bocales, Rico Maca kag Calpet Egua. Ginabayaran man sila sang dalagku nga kapitalista kag agalon sa pagpang-agaw sang duta para sa mga komersyal nga plantasyon kag mina.

Sentro sang rekrutment sang CAFGU

Nagaserbi nga sentro ang mga detatsment sang pwersahan nga rekrutment para sa CAFGU. Likom sa ihibalo sang tagabaryo, ginalakip sang mga suldado ang mga ngalan sang mga residente sa listahan sang mga dapat magpa-"clear" sa militar. Nagaimponer ang AFP sang kota sa mga upisyal sang barangay para sa bag-o nga rekrut nga CAFGU kag pilit nga ipaidalum sa paghanasmilitar. Nagapanaog man sang kota ang militar sang mga bag-o nga rekrut sang AFP sa mga upi-

syal sang barangay. Ang indi makaobligar ginasilutan.

Ginpangakuan ang mga rekrut sang CAFGU sang alawans pero sa masami nga wala ini ginahatag ukon ginahatagan man daku na ang ginbuhin sang mga upisyal. May mga kahigayunan nga ginabilang sang mga sulda-do nga "utang" ang mga sweldo sang CAFGU kag ginapabayaran pa sa ila sang 20%.

Ang mga tinawo sang CAFGU ginahimo nga ulipon sa mga detatsment. Ginagamit man sila bilang paon kag panaming sa mga operasyong kombat.

Sa pangkabilugan, nagaserbi nga mga *forward deployed force* ang mga detatsment sa mga lugar nga ginadudahan sang AFP nga mga base sang BHB. Sentro ang mga detatsment nga ini indi lang sang mga operasyong kombat, kundi pati sang operasyon sang mga *peace and development team* (PDT).

Salot sa pumuluyo

Tuman kalayo sa kamatuoran ang pahayag sang AFP nga ginpangayo kuno sang mga sibilyan ang pagtukod sang mga detatsment sa ila mga komunidad. Sa aktwal, aktibo nga ginabatuan sang pumuluyo ang mga ini. Pila lang diri ang kaso sang pagmatukod sang mga residente sa Lianga, Surigao del Sur kag Lagonlong, Misamis Oriental. Diri pwersahan nga nagbakwit ang mga komunidad nga may gintukuran sang mga detatsment para palagyuhan ang pagpang-abuso kag malala nga militarisasyon.

Malaba na ang listahan sang mga paglapas sa tawhanong kinamatarung sa mga komunidad nga may detatsment sang AFP kag CAFGU. Madamu na nga kaso sang ilegal nga pagpang-arresto, pagpangbakol, pagpangawat sa balay sang sibilyan kag pagpamatay ang gindokumento sa mga lugar nga ini. Masami man nga ginaimposar diri ang restriksyon pareho sang *curfew* kag mapanghalit nga blokeyo sa pagkaon kag komersyo nga nagapugong sa hulag sang mga residente kag nagapekto sa ila pangabuhian. AB

Una nga pagtipon sang mga tumandok sa Ilocos, ginhiwat

Sa Ilocos Sur, nagtipon ang may 60 tiglawas sang mga tribong Bago, Isnag-Yapayao kag Tingguian halin sa Ilocos Norte, Ilocos Sur kag La Union. Ginlunsar nila ang First Ilocos Indigenous Peoples Conference and Consultation sadtong Agosto 9 sa Cabugao, Ilocos Sur.

Sa pagtilipon, nagpaambit sang inagihan kag kahimtangan ang nagkalainlain nga grupong minorya sa rehiyon. Napanahon ang aktibidad bangud pangunahon nga target sang proyekto nga imprastruktura ni Duterte ang ila duta sang katigulangan. Ginpangunahan sang Ilocos Region Ecumenical Council ang nasambit nga pagtipon.

Suno sa pahayag sang mga delegado, ang proyekto nga *hydro-power* kag ekoturismo sang rehimen nagapalala sa pagpangwasak kag pwersahan nga pagpalayas sang korporasyon sang mina sa mga duta sang katigulangan. Laki sa mga ginplastar na halambalanon sang mga nagtambong ang indi pagkilala sa lokal nga guberno sa ila tiglawas, pareho sang sa La Union.

Ginplastar man sang isa ka myembro sang tribong Isnag-Yapayao ang indi pagkilala sang lokal nga guberno sa pagbalibad sa ila nga maghatag sang pahanugot sa mga dumuluong nga kumpanya sang enerhiya sa Caunayan, Pagudpud sa Ilocos Norte. Bangud napaslawan nga makakuha sang pahanugot ang nasambit nga kumpanya, nakighimbon ini sa National Commission for Indigenous Peoples nga nagtukod sang isa ka peke nga organisasyon para madayon ang ila operasyon.

Ginpakamalaut man ni Nick Laden sang tribong Bago kag lider sang Timpuyog ti Mannalon ti Karrayan Buaya ang National Irrigation Authority sa pagtukod sini sang dam sa ila munisipyo sa pihak sang

wala permiso halin sa mga residente.

Sa pagtapos sang pagtilipon, ginlagdaan sang mga nagtambong ang isa ka deklarasyon sang paghiliusa. Ginhatagan tum-ok nila ang pagdingot sang rehimeng US-Duterte sa ila kinamatarung nga gamiton kag pauswagon ang ila duta sang katigulangan kag ang pagbale-wala sini sa ila mga pangunahon nga kinahanglanon. Ginkundenar man nila ang pagdingot sa ila kinamatarung nga mamuno, magdumala kag pauswagon ang ila ikasarang sa ekonomya kag pauswagon ang ila kultura.

Adlaw sang mga Tumandok

Sadto man nga Agosto 9, naglunsar sang koordinado nga protesta ang mga tsapter sang Kalipunan ng Katutubong Mamanayan sa Pilipinas sa nagkalainlain nga syudad sa Maynila, Nueva Viscaya, Baguio, Pampanga, Iloilo, Surigao del Sur, Davao City kag Misamis Oriental bilang pagdumdum sa Pangkalibutanon nga Adlaw sang mga Tumandok.

Sa mga protesta nga ini, ginkundenar nila ang sistematiko nga paglapas sang rehimeng US-Duterte sa ila mga kinamatarung. Sa isa ka listahan, nagalab-ot na sa 47 tumandok ang ginpatay sa idalum sang rehimen. Nakalista man sila sang insidente sang pagpang-atake sa mga komunidad sang tumandok. Sa Mindanao, 72 iskwe-lahan na sang Lumad ang nakasara tuga sang sige-sige nga militarisasyon kag pagpang-ipit sa ila. AB

Protesta batuk sa crackdown

Bilang pagkundena sa pangpulitika nga pagpamigos kag atake kag atake sang rehimeng Duterte, nagprotesta ang mga progresibong organisasyon sa Mendiola, Maynila sadtong Agosto 18. Suno sa ila, liwat nga ginbuhi ni Duterte ang mekanismo sang rehimeng Arroyo sa pagtapna sa tawhanong kinamatarung. Gintabo ang paghulag sa pagdumdum sa una nga tuig sang pagkapatay ni Kian de los Santos sa idalum sang wala unod nga gera kontra-droga sang rehimen.